

НОВИНИ ЗАКОНОДАВСТВА

Листопад 2012

1. Закон України «Про всеукраїнський референдум»;
2. Закон України «Про внесення зміни до статті 8 Закону України "Про рекламу" щодо встановлення заборони зазначення ціни товарів, робіт та послуг не в грошовій одиниці України»;
3. Закон України Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про безоплатну правову допомогу»;
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення інструментів впливу на грошово-кредитний ринок»;
5. Закон України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус»;
6. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про державну службу»;
7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про реалізацію окремих положень Кримінального процесуального кодексу України»;
8. Лист Національного банку України «Про завершення імпорتنих операцій без увезення товару на територію України»;
9. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ. Оглядові листи за листопад.
10. Вищий господарський суд України. Оглядовий лист «Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про рекламу»

Більшість аналітиків схиляється до думки, що Закон не випадково прийнятий зараз. В умовах падаючої довіри населення до влади і зокрема до чинного Президента України, рішення прийняті на референдумі, за умови використання певних технологій в формуванні питань та підрахунку голосів, можуть стати підставою для обрання наступного Президента України в парламенті. Звісно, враховуючи формування більшості провладною партією, обрання В. Януковича на новий строк вбачається більш реалістичним.

Закон України

«Про всеукраїнський референдум»

06.11.2012 року

№ 5475-VI

Цим Законом передбачені правові засади, організація та порядок проведення всеукраїнського референдуму. Закон визначає предмет всеукраїнського референдуму, до якого можуть відноситись наступні питання: про схвалення нової редакції Конституції, внесення змін до окремих розділів Конституції; про зміну території України; щодо прийняття чи скасування або внесення змін до чинного Закону України; щодо будь-яких інших питань, які можуть бути предметом всеукраїнського референдуму, за винятком тих щодо яких референдум не допускається згідно до Конституції України чи інших законів.

Слід відзначити що ст. 20 цього Закону встановлює певні обмеження кола питань, щодо яких може призначатись референдум. Так, всеукраїнський референдум не може призначатись щодо законопроектів з питань: податків, бюджету, амністії. Крім того, у випадку якщо всеукраїнський референдум ініціюється з питань прийняття того чи іншого законопроекту, цією ж статтею вноситься обмеження щодо прийняття на референдумі законопроектів, які обмежують існуючі права та свободи людини та громадянина.

Закон визначає суб'єктів ініціювання та суб'єктів призначення всеукраїнського референдуму: суб'єктами ініціювання згідно до ст. 14 Закону є український народ та Верховна Рада України, а суб'єктами призначення в кожному конкретному випадку: Президент України або Верховна Рада України відповідно.

З огляду на те, що у відповідності до ст. 5 Конституції України, єдиним джерелом влади в Україні є український народ, досить цікавим для дослідження виявились положення Закону щодо ініціювання всеукраїнського референдуму народом України.

Так, зокрема Президент України зобов'язаний призначити всеукраїнський референдум за народною ініціативою у випадку, якщо ініціативною групою зібрано підписи щодо проведення конкретного всеукраїнського референдуму не менш як у двох третинах областей України при умові, що з кожної з областей зібрано не менш ніж 100 тис. підписів.

Ініціативна група щодо призначення референдуму за народною ініціативою, за положеннями цього Закону, має утворитися на загальних зборах кількістю не менш ніж 2 тис. осіб, які у відповідності до чинного законодавства України мають право голосу.

Не менш цікавою є ст. 21 цього Закону, якою встановлюється обмеження права суб'єктів призначення референдуму призначати референдум у певних випадках. Зокрема, такими випадками є: проголошення на всій території України воєнного або надзвичайного стану.

Вкрай важливий закон, спрямований на дедоларизацію української економіки і суспільства. Проте, маємо сумнів, що саме по собі зазначення ціни товарів (робіт, послуг) в гривні зможе вплинути на їх якість чи конкурентоздатність.

Очевидно, що лише суто механічні рухи в цьому напрямі навряд чи допоможуть. Це саме стосується і сумнозвісного проєкту про запровадження 15% податку (а згодом 10%) з продажу валюти.

Закон України

«Про внесення зміни до статті 8 Закону України "Про рекламу" щодо встановлення заборони зазначення ціни товарів, робіт та послуг не в грошовій одиниці України»

№ 5481-VI

06.11.2012 року

Даним Законом внесено зміни до ст. 8 ЗУ «Про рекламу», у відповідності до якого інформація щодо цін на товари та послуги, які наведені у рекламі, яка розміщується чи розповсюджується на території України, мають зазначатися виключно у грошовій одиниці гривні.

Даний Закон набув чинності з 28.11.2012 року.

Нагадаємо, інформування клієнтів із зазначеного питання здійснювалось Адвокатською компанією «ПравоЧин» 30 листопада 2012 року. В зазначеній стислій інформації фахівці компанії наводили свої рекомендації щодо врахування зазначених змін в законодавстві про рекламу.

Закон України

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про безоплатну правову допомогу» № 5477-VI

06.11.2012 р.

Даний Закон був прийнятий з метою уникнення неузгодженостей та протиріч при застосуванні законодавства, що діяло до ухвалення Закону України «Про безоплатну правову допомогу», внесено зміни до Господарського процесуального, Сімейного, Цивільного, Цивільного процесуального кодексів України, Кодексу адміністративного судочинства, а також законів «Про міліцію», «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про охорону дитинства», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» тощо.

Зокрема, зазначеним Законом вперше на законодавчому рівні врегульовано питання встановлення меж процесуальних повноважень, якими можуть наділятися адвокати у разі представлення ними інтересів певних категорій осіб за договорами між адвокатами та центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги, які згідно з Законом України «Про безоплатну правову допомогу» розпочнуть свою роботу з 1 січня 2013 року.

НОВИНИ ЗАКОНОДАВСТВА

Листопад 2012

Так, Господарський процесуальний, Цивільний та Цивільний процесуальний кодекси доповнено відповідними положеннями, згідно з якими довіреність суб'єкта права на безоплатну вторинну правову допомогу, за зверненням якого прийнято рішення про надання такої допомоги, може бути посвідчена посадовою особою органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги.

Крім того, Законом врегульовано низку питань щодо забезпечення права певних категорій осіб на безоплатну правову допомогу та встановлення дієвого механізму реалізації такого права. Зокрема, Закон зобов'язує органи і служби у справах дітей та спеціалізовані заклади соціальної допомоги вживати усіх вичерпних заходів щодо забезпечення доступу певних соціально-вразливих категорій осіб до безоплатної правової допомоги на підставах та в порядку, встановлених законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги.

Також місцеві державні адміністрації зобов'язано забезпечити розгляд звернень громадян щодо надання безоплатної первинної правової допомоги та організувати особистий прийом таких громадян відповідно до Закону України «Про безоплатну правову допомогу».

Закон України

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення інструментів впливу на грошово-кредитний ринок» № 5480-VI

06.11.2012 року

Цим Законом вносяться зміни до деяких законодавчих актів щодо збільшення впливу на грошово-кредитний ринок.

Зокрема, ст. 387 ГК України викладена в новій редакції. Законодавець визначає, що суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності вправі самостійно розпоряджаються валютною виручкою від проведених ними операцій, крім випадків запровадження Національним банком України вимоги щодо обов'язкового продажу частини надходжень в іноземній валюті.

Внесено зміни до Закону України «Про Національний банк України», відповідно до яких розширено перелік повноважень НБУ, а саме НБУ набув право: запровадження на строк до шести місяців вимоги щодо обов'язкового продажу частини надходжень в іноземній валюті; зміни строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів; встановлення порядку проведення обов'язкового продажу та розміру надходжень в іноземній валюті, що підлягають обов'язковому продажу; зміна строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів.

Також, внесено зміни до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», якими розширюються повноваження НБУ.

Наведені положення свідчать про те, що НБУ надані повноваження встановлювати вимоги щодо обов'язкового продажу суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності частини валютної виручки в іноземній валюті.

НОВИНИ ЗАКОНОДАВСТВА

Листопад 2012

Слід звернути увагу також і на те, що одразу після набуття чинності цим Законом, Правлінням Національного банку України були прийняті дві наступні постанови: № 475 та 479. Згідно до вимог цих постанов:

- Термін розрахунків за імпорними / експортними операціями змінено з 180 днів на 90 днів. Таким чином, за імпорними та експортними операціями, проведеними з 19.11.2012, діє термін розрахунків – 90 календарних днів. При цьому операції (платежі за імпорними контрактами, / акти за експортними контрактами), оформлені до 19.11.2012, Відділ валютного контролю банку контролює з урахуванням терміну – 180 днів, всі інші операції – з терміном 90 днів.
- З 19.11.2012 надходження в іноземній валюті експортної виручки (за товар, послуги, роботи) першої групи Класифікатора іноземних валют та банківських металів і в російських рублях підлягають обов'язковому продажу на Міжнародному валютному ринку у розмірі 50% від суми надходження. При цьому термін знаходження коштів на розподільчому рахунку – не більше наступного робочого дня, з дня надходження коштів. Інша частина надходжень залишається в розпорядженні резидентів і використовується ними відповідно до правил валютного регулювання.
- Надходження від 19.11.2012 та пізніше у вигляді повернення передоплати за імпорним контрактом підлягають обов'язковому продажу в тому ж порядку, як і раніше, за винятком терміну такого продажу. З 19.11.2012 обов'язковий продаж повернення передоплати за імпорним контрактом повинен бути здійснений банком не пізніше наступного робочого дня, з моменту зарахування повернення на рахунок.

На наш погляд, такий закон є спробою лобювання окремими бізнес структурами своїх інтересів у законодавчій владі в Україні. Вважаємо, що досить дивним і не зрозумілим має бути для суспільства той факт, що держава не в змозі виконувати власні соціальні зобов'язання перед соціально незахищеними категоріями людей, державний зовнішній борг в разі збільшується, водночас держава витрачає мільярди гривень на впровадження нової нікому не зрозумілою системи документообігу під егідою «ідей про спрощення візового режиму з країнами Європи». Не дивно, якщо організацією, яка виграє тендер на виготовлення відповідних документів за згаданим Законом буде одна зі структур ЄДАПС.

Закон України

«Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» № 5492-VI

20.11.2012

На наш погляд, один зі скандальніших та спірних Законів, які були прийняті Верховною Радою, який за своєю спірністю можна порівнювати з Податковим кодексом та Кримінальним процесуальним кодексом.

Даний Закон докорінно змінює систему видачі та обігу особистих посвідчувальних особу документів.

Законодавець приймає зазначений Закон під великою ідеєю – спрощення візового режиму з країнами Шенгенської зони та обґрунтовує необхідність прийняття закону вимогами часу. Хоча при цьому, вимоги Європейської комісії стосувались лише документів, які посвідчують право громадянина України для виїзду за кордон.

НОВИНИ ЗАКОНОДАВСТВА

Листопад 2012

Даний Закон запроваджує функціонування єдиної електронної бази – Єдиного демографічного реєстру, в якому міститиметься інформація про кожного громадянина України або, іноземця або особи без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах.

Ст. 7 Закону містить перелік відомостей, які заносяться до Єдиного демографічного реєстру, до якої відносяться: ім'я особи, дата народження, місце народження, стать, відомості про батьків, відомості про громадянство, реквізити документів, що видаються особі, від цифрований образ обличчя, від цифрований зразок підпису особи, крім того п. 12 ч. 1 ст. 7 додатково встановлює можливість внесення змінних відомостей про особу, таких як: сімейний стан, тощо.

Ст. 13 Закону України містить перелік документів, які видаються особі із застосуванням засобів реєстру, до яких відносяться:

1) Документи, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України:

- Паспорт громадянина України;
- Паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
- Дипломатичний паспорт України;
- Службовий паспорт України;
- Посвідчення особи моряка;
- Посвідчення члена екіпажу;
- Посвідчення особи на повернення в Україну;
- Тимчасове посвідчення громадянина України;

2) Документи, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус:

- Посвідчення водія;
- Посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон;
- Посвідка на постійне проживання;
- Посвідка на тимчасове проживання;
- Картка мігранта;
- Посвідчення біженця;
- Проїзний документ біженця.

В певних суспільних колах існує думка, що запровадження даного Закону зумовить те, що один єдиний виданий державою документ замінить собою всі інші. Так, наприклад, деякі представники українського суспільства вважають, що за допомогою електронного паспорту громадянина України можливо буде здійснювати поїздки за межі території України, використовуючи такий паспорт, як

НОВИНИ ЗАКОНОДАВСТВА

Листопад 2012

документ що надає право виїзду за кордон. Вимушені зазначити, що така думка є хибною, оскільки у відповідності до положень ст. 13 Закону, законодавець виокремлює кожний конкретний документ, як для внутрішнього використання на території України, так і для поїздок за кордон. Більш того, детальний аналіз цієї статті Закону дає підстави дійти висновку про те, що законодавець поділяє документи, що видаються із застосуванням засобів реєстру на 2 категорії: перша – документи, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України та друга – документи, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус.

Таким чином слід дійти висновку про те, що законодавець уникає єдиного принципу уніфікації документів до одного єдиного документу, натомість встановлює нову форму документу та можливість здійснювати контроль: з однієї сторони за видачею таких документів та з іншої сторони, мати уніфіковану більш детальну інформацію щодо кожної особи за допомогою Реєстру.

Основна суть Закону також зводиться до того, що кожний документ, який видається із застосуванням засобів реєстру, матиме в своїй структурі електронний носій – чіп, який міститиме зашифровані дані щодо особи, яка володіє конкретним документом.

Положення Закону містять перелік відомостей, які мають бути занесені до електронного документу: до кожного конкретного документу – відповідний перелік відомостей.

Слід зазначити, що після прийняття цього Закону в цілому Верховною Радою України та направлення його для підписання Президентом України, останній скористався своїм правом вето та вніс свої пропозиції до прийнятого Закону. В результаті, Закон було прийнято Верховною Радою в цілому з врахуванням пропозицій Президента. Пропозиції Президента здебільшого стосувались включення в Закон положень, які б встановлювали можливість для окремих категорій громадян у зв'язку з їхніми релігійними переконаннями відмовлятися від внесення певної інформації до реєстру або від отримання документу з електронним носієм. Зазначений порядок має регулюватись відповідними підзаконними актами Кабінету Міністрів України.

Слід зазначити, що нещодавно схожий законопроект вносився народними депутатами для прийняття його Верховною Радою. Останній викликав досить багато суперечок у суспільстві. Останній був «ветований» Президентом та з урахуванням його пропозицій такий законопроект було знято з розгляду.

Закон України

«Про внесення змін до Закону України «Про державну службу» № 5483-VI

20.11.2012

Цим Законом вносяться зміни до розділу «Прикінцеві та перехідні положення» ЗУ «Про державну службу» N 4050-VI, зокрема зміни стосуються дати набрання Законом чинності: дату перенесено з 01.01.2013 року на 01.01.2014 року.

Нагадаємо, що Закон України «Про державну службу» № 4050-VI докорінно змінює законодавчу систему у сфері державної служби, частково скасовуючи положення Закону України «Про державну службу» 1993 року та низку підзаконних катів, що регулювали відносини у цій сфері. Проте, станом на 01.01.2013 року, органи державної влади України повною мірою виявились не готові до реалізації положень нового Закону на практиці, а тому Верховною радою України були прийняті відповідні зміни.

Постанова Кабінету Міністрів України

«Про реалізацію окремих положень Кримінального процесуального кодексу України» № 1104

19.11.2012 р.

Даним документом затверджуються наступні підзаконні акти:

- Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження (надалі – Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення);
- Порядок передачі на зберігання тимчасово вилучених під час кримінального провадження документів, які посвідчують користування спеціальним правом (надалі – Порядок передачі на зберігання спец.документів).

Крім того, ця Постанова Кабміну також встановлює порядок компенсації процесуальних витрат у разі зменшення обвинуваченому, потерпілому розміру належних до оплати витрат або звільнення зазначених осіб від їх оплати повністю або частково. Зокрема, компенсація здійснюється за рахунок держави Державною судовою адміністрацією в обсягах, як визначено даною Постановою.

Що ж стосується Порядку зберігання речових доказів стороною обвинувачення, то слід зазначити наступне.

Даний порядок затверджений зазначеною Постановою Кабміну в порядку реалізації окремих положень нового КПК України. Цим порядком регулюються особливості зберігання речових доказів органами досудового слідства. Водночас, Порядок містить примітку про те, що його положення не розповсюджуються на порядок зберігання речових доказів при провадженні судового слідства.

Положення порядку встановлюють обов'язкові процедури, яких обов'язково має дотримуватись слідчий, що проводить досудове розслідування справи, керівник слідчого органу та прокурор. Порядок встановлює яким саме чином мають зберігатись речові докази, порядок їх обліку та опломбування, порядок здійснення процедури передачі речових доказів, перевірки щодо дотримання законодавства при зберіганні речових доказів, тощо.

Порядок передачі на зберігання спец.документів складається з 6 пунктів, які регулюють процедурні моменти, пов'язані зі зберіганням документів, що посвідчують спеціальне право особи у разі їх вилучення, а також порядок їх повернення володільцеві.

Лист Національного банку України

06.11.2012 р. № 8-311/5476-10463

«Про завершення імпорتنих операцій без увезення товару на територію України»

Відповідно до зазначеного Листа НБУ надав наступне роз'яснення: у разі продажу нерезиденту за межами України товару, що мав імпортуватися, імпортна операція без увезення товару на територію України вважається завершеною після зарахування виручки, одержаної виключно від нерезидента.

Тобто, надходження коштів від іншого резидента України за такою операцією не є підставою для завершення імпорتنю операції без увезення товару на територію України та зняття її з контролю відповідно до Інструкції про порядок здійснення контролю за експортними, імпортними операціями

Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ

Протягом листопада 2012 року Вищим спеціалізованим судом України було підготовлено декілька оглядових листів, які здебільшого стосувались процесуальних питань здійснення судочинства у зв'язку з прийняттям нового КПК України. Зокрема, були підготовлено наступні оглядові листи:

Про деякі питання порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування від 09.11.2012 року. Зазначеним листом ВССУ надає роз'яснення щодо застосування окремих норм нового КПК України щодо можливості оскарження дій рішень дій чи бездіяльності відповідних органів на етапі досудового слідства. Також, наводиться вичерпний перелік ухвал слідчого судді, які підлягають оскарженню в апеляційному порядку.

Про деякі питання здійснення кримінального провадження на підставі угод від 15.11.2012 року. Зазначений лист ВССУ має бути цікавий всім фахівцям у галузі права, які практикують у сфері кримінального права та процесу. Даним листом ВССУ надає детальні пояснення щодо застосування новел нового Кримінального процесуального кодексу України, якими зокрема у сторін кримінального провадження виникає право на підставі ст. 468 КПК України укладати різного роду угоди (угода про примирення між потерпілим та підозрюваним та угода між прокурором та підозрюваним (чи винуватим) про визнання винуватості). Позиція ВССУ, викладена у даному листі, спрямована на однакове застосування судами України положень КПК України, а також для унеможливлення неправильного їх тлумачення.

Про деякі питання порядку здійснення судового провадження з перегляду судових рішень у суді апеляційної інстанції відповідно до Кримінального процесуального кодексу України від 21.11.2012 року.

Даний оглядовий лист ВССУ стосується процесуальних особливостей перегляду судових рішень в порядку апеляційного провадження. ВССУ надає свої рекомендації щодо застосування окремих норм процесуального закону, крім в листі схематично наводиться перелік осіб, які мають право апеляційного оскарження та перелік мотивів, з яких може бути подано апеляційну скаргу.

Про деякі питання застосування розділу XI «Перехідні положення» Кримінального процесуального кодексу України від 26.11.2012 року.

НОВИНИ ЗАКОНОДАВСТВА

Листопад 2012

Даний лист ВССУ спрямований на усунення протиріч, які можуть виникнути в процесі застосування перехідних положень КПК України. Зокрема, ВССУ детально зупиняється на тому, в яких саме випадках необхідно застосовувати положення нового КПК України, а в якому випадку положення КПК України 1960 року.

Вищий господарський суд України

Оглядовий лист «Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про рекламу»

28.11.2012 р.

Даним листом ВГСУ викладено правові позиції суду, у справах, пов'язаних із застосуванням законодавства про рекламу. В листі наводяться витяги з судових рішень ВГСУ із зазначенням наступних позицій суду:

- Поширенням інформації, що вводить в оману є, зокрема, повідомлення невизначеному колу осіб неправдивих відомостей шляхом розміщення недобросовісної реклами;
- Розміщення недостовірної інформації щодо досвіду надання послуг є недобросовісною рекламою;
- Закінчення строку дії дозволу місцевої ради на тимчасове розміщення рекламних конструкцій є підставою для припинення договірних відносин та відповідно демонтажу рекламного засобу, якщо у договорі передбачено, що моментом закінчення строку його дії є закінчення строку дії відповідного дозволу;
- Розглядаючи позовні вимоги, пов'язані з демонтажем рекламних конструкцій, господарський суд зобов'язаний з'ясувати, в чому саме полягають повноваження органу, що звернувся з позовом, чи вмотивовано позов посиланням на відповідні повноваження позивача та чи виник спір у господарських правовідносинах сторін.
- Дозвіл на розміщення реклами не породжує цивільно-правових зобов'язань для сторін, а надає лише право на розміщення зовнішньої реклами за умови укладення відповідного договору.
- Надання послуг реклами у мережі Інтернет має бути підтверджено належними доказами.

ПРАВОЧИН
АДВОКАТСЬКА КОМПАНІЯ

НОВИНИ ЗАКОНОДАВСТВА

Листопад 2012

Автори: керуючий партнер АК «Правочин» Олександр Оніщенко та юрист АК «Правочин» Юрій Сівовна.

З будь-яких питань, що пов'язані із текстом цього дайджесту, прохання звертатися за електронною адресою: info@pravochin.com.ua

Олександр Оніщенко

Керуючий партнер
АК «Правочин»

Юрій Сівовна

Юрист АК «Правочин»